

Deputaten geestelijke verzorging varenden

Bijbelstudie

De vierde boetpsalm - Psalm 51

In deze psalm gaat het over berouw en bekering. Die zaken staan heel centraal in de Schrift. Zonder hen kunnen wij niet eens een christen zijn. Bekering is zowel het begin van het christenleven als de voortgang ervan - een dagelijkse bekering is ook nodig.

De opbouw van de psalm:

- Vers 1 - 2 inleiding
- Vers 3 - 4. gebed om vergeving
- Vers 5 - 8. zonde-belijdenis
- Vers 9 - 14 gebed om zondevergeving
- Vers 15 - 19 belofte God te loven
- Vers 20 - 21 gebed om het herstel van de stadsmuren

"Wees mij genadig, o God." Dit is een roep om ontferming! Het smeekgebed om ontferming en genade beheerst de hele psalm.

Bij God is goedertierenheid en barmhartigheid in Christus - zó is God. Dáár pleit de dichter op (vers 3). David vlucht niet van God vandaan, maar juist naar Hem toe!

David heeft heel veel schuld, maar hij zoekt het toch bij de Heere en ... kan bij Hem terecht.

Voor zijn misdrijf worden hier verschillende Hebreeuwse woorden gebruikt:

overtreding - opstaan tegen iemand; afvallen van Hem.

ongerechtigheid - innerlijke boosheid, verdorvenheid, verkeerdheid.

zonde - Gods doel missen; wij beantwoorden niet aan onze bestemming.

De verschillende woorden worden hier bijna als synoniem gebruikt. Het zijn woorden die spreken van zonde tegen God bedreven.

Ook voor het uitdelgen van de zonde worden verschillende Hebreeuwse woorden gebruikt; in vers drie: uitdelgen, uitwissen (ook in vers elf).

In vers 4: wassen; en parallel daaraan: reinigen (ook in vers negen).

In al deze werkwoorden is "zonde" iets dat de mens verontreinigt. "Vergeven" van de zonde heeft dan de werking van wassen en reinigen.

De Heilige Geest overtuigt David! Hij smeekt dat de Heere zijn zonde wegneemt. Dat kan alleen om Christus' wil. Hij heeft onze zonden in Zijn lichaam gedragen op het hout/kruis. Hij is Borg.

Hij wilde in onze plaats staan. Hij werd veroordeeld, opdat wij (schuldigen) vrijgesproken worden. Hij stierf een heel pijnlijke dood, opdat wij het eeuwige leven zouden ontvangen.

Er is vrede met God door onze Heere Jezus Christus.

Vers 5-6. "Want ik ken mijn overtredingen en mijn zonde is steeds voor mij."

Als u bidt om vergeving, dan erkent u dat u gezondigd hebt. Dat lijkt vanzelfsprekend.

Bij het gebed om vergeving hoeft dan ook niet altijd eerst de zonde uitdrukkelijk beleden te worden. Dat gebeurt meestal ook niet.

Hier wordt wel de zonde nadrukkelijk erkend: "Ik ken mijn overtredingen."

In vers vijf zegt David wat de zonde voor hemzelf betekent en in vers zes wat de zonde betekent voor zijn verhouding tot God.

In vers vijf zegt hij dat hij zich zijn zonde steeds bewust is; zijn misdrijf staat hem steeds voor ogen. Dat bepaalt nu heel zijn leven. Hij kan daar zó niet mee verder leven.

David eigent zijn zonde! Hij belijdt: "Mijn overtreding, mijn ... mijn ..." Dat is een teken van echt berouw; dan veroordelen we onszelf radicaal.

En in vers zes zegt hij dat zijn verhouding tot God er diep door geraakt/geschonden is - door zijn zonde.

Beide verzen samen, vers vijf en zes, maken duidelijk dat David zijn misdrijf diep ernstig opneemt. Vers 6a - "Tegen U, U alleen heb ik gezondigd" wil niet zeggen dat hij alleen tegen God gezondigd heeft en niet tegen mensen. Maar beslissend is, dat hij volledig tegen God in is gegaan. Wie is David voor Gods majesteit en heiligheid? Hij heeft gedaan wat kwaad is in Gods oog. Dat sluit mede in, dat hij ook tegen mensen gezondigd heeft.

David erkende en beleed: "Ik heb gezondigd tegen de Heere." 2 Samuël 12: 13. Dat was een korte belijdenis, maar oprecht.

David's erkenning (Ps.51:5,6) heeft betrekking op een concrete daad, een grove overtreding.

Dat misdrijf staat hem voor ogen en hij smeekt dat de Heere hem vergeeft.

Vers 6c - "opdat Gij rechtvaardig zijt in Uw spreken en rein zijt in Uw richten." David erkent dat de Heere God alle recht heeft hem te straffen; dat is verdiend.

Hij voelt de veroordeling in zijn hart. Dat is al een straf. De Heere kan ook op andere manieren straffen. David buigt daaronder.

God de Heilige Geest wekt berouw. Dan gaan we de alle zonde haten en vlieden! Dat is de proef op de som. Want je kunt natuurlijk als kerkmens voer de zonde praten en je kunt jezelf daarbij insluiten.

Maar of u echt de smart over de zonde beleeft, zal daarin blijken dat u de zonde haat en vliedt; dat u ze laat en dat u ze bestrijdt. Kan dat van u gezegd worden?

Daarvoor moeten wij bidden om de genade van de Heilige Geest.

Vers 7 - "Zie, ik ben in ongerechtigheid geboren." Dit is een motief bij Davids bidden.

David gaat terug van zijn geboorte naar zijn ontvangenis. Hij was - van het allereerste begin af aan - nooit zonder zonde. De tekstwoorden zien op Davids geestelijke situatie al in de baarmoeder.

Vers 8 - "Zie, Gij hebt lust tot waarheid in het binnenste."

De Heere heeft geen lust tot offeranden en brandoffers (vers 18), maar lust tot waarheid.

Tegenover de diepte van de zonde staat Gods eis dat in het diepste van de mens waarheid zal heersen, opdat God hem daar zijn wijsheid kan bekendmaken.

Vers 9 - De bede om vergeving, waar de psalm mee begint (vers drie en vier) wordt nu ontvouwd in vers 9-14. Boven vers drie en vier uit bidt David in de verzen 9 - 14 niet slechts om wegneming van de zonde, maar ook om verandering en vernieuwing van de hele mens!

"Ontzondig mij met hysop ..." Hysop is een kruid dat een reinigende werking heeft.

Hij bidt niet alleen om reiniging, maar voegt erbij wat daardoor bewerkt zal worden: "en ik zal rein zijn." Sneeuw - prachtig! Al die zwarte grond helemaal bedekt.

Vers 10 ontvouwt de positieve zijde. Het is een bede om vernieuwde levensvreugde. Dat was David kwijt. Hij bidt dat hij weer in Gods gunst, liefde en nabijheid mag delen.

God heelt. God vergeeft en de gevolgen vindt u hier.

Vers 11 loopt parallel aan vers 9. En de verzen 12, 13 en 14 lopen parallel aan vers 10.

In vers elf smeekt David dat de Heere zijn zonde uitdelgt. Hij bidt dat God zijn zonde toch niet aanziet.

In de verzen 12-14 komt de positieve zijde aan de orde. David bidt dat de Heere hem met de vergeving een nieuw leven schenkt. De verzen 12, 13 en 14 horen duidelijk bij elkaar. Met verschillende woorden en uitdrukkingen wordt hetzelfde gevraagd. Met deze verzen bedoelt David meer dan slechts uitdelging van zijn zonde: "Schep mij een rein hart, o God! en vernieuw in het binnenste van mij een vaste geest." Hij vraagt om vernieuwing van de hele mens.

Het hart en de geest vormen het centrum van de hele persoon. David vraagt om een soort nieuwe schepping. Zijn gebruik van het woord "scheppen" is in dit verband opvallend.

Het woord "scheppen" wordt in het Hebreeuws uitsluitend van God gebruikt (Genesis 1). Het betekent: van de grond af opnieuw creëren. Dat is echt Gods werk.

Hij bidt om een rein hart en een vaste geest - een geest die vast gefundeerd is. Hoe dat kan? Dat vinden we in vers 13. De verbondenheid met God mag niet verstoord worden! "Neem Uw Heilige Geest niet van mij."

Vers 13 - "Verwerp mij niet van Uw aangezicht." De Heere doet Zijn aangezicht lichten over de Zijnen - Gods vriendelijk aangezicht.

David bidt om de Heilige Geest. Laten wij die heiligheid niet schenden.

Vers 14 spreekt van het nieuwe leven.

Vers 15-19. Bij God is vergeving. David zal vrolijk roemen; hij kan er niet van zwijgen.

"Heere, open mijn lippen." - De bevrijding van schuld opent zijn lippen, zodat hij God groot maakt.

David belooft niet slechts God groot te maken, hij wil ook zondaren op de juiste weg helpen (vers 15).

David is zelf zondaar en smeekt om genade. Hij ontvangt vergeving en kan nu anderen helpen. "Zondaars zullen zich tot U bekeren." (vers 15b)

Hier vinden we veel onderwijs in deze psalm; dat was bijvoorbeeld ook in psalm 32: 6-10.

Vers 18-19. Het offer dat God waardeert, is een verbroken en verslagen hart (Jes. 57: 15. Jes. 66: 2)

De zondige opstand tegen God moet gebroken worden; de misdadige handeling.

God wil en werkt een oprechte verootmoediging en schuldbelijdenis - een verbroken hart.

Vers 20-21. Deze verzen zijn een aanvulling. De dichter bidt dat God de muren van Jeruzalem wil bouwen; dat geeft een stuk bescherming.

Gespreksvragen

1. Veel mensen in het westen doen alsof overspel en echtbreuk helemaal niet zo erg is. Hoe moeten wij daarmee omgaan?
2. Wat is Bijbelse boetedoening? Kunt u (buiten de psalmen) enkele Bijbelhoofdstukken noemen, waar dat te vinden is?
3. De heel grote zonde van overspel en moord blijft niet zonder gevolgen. Wat zijn bij David de gevolgen? (Vergelijk 2 Samuël 12: 9-12)
4. Waarom is het zo belangrijk persoonlijk uw zonde te belijden?
5. Kan Psalm 51 dienen als een model voor het gebed van mensen die vergeving en vernieuwing zoeken in Gods barmhartigheid in Christus?
6. Heeft deze psalm ook een boodschap voor een onbekeerd mens?
7. Kunt u weten dat u gewassen/gereinigd bent van uw zonde?
8. Hoe kunnen wij de zonden haten en vlieden?
9. Hoe kunnen wij christologisch spreken over deze psalm?